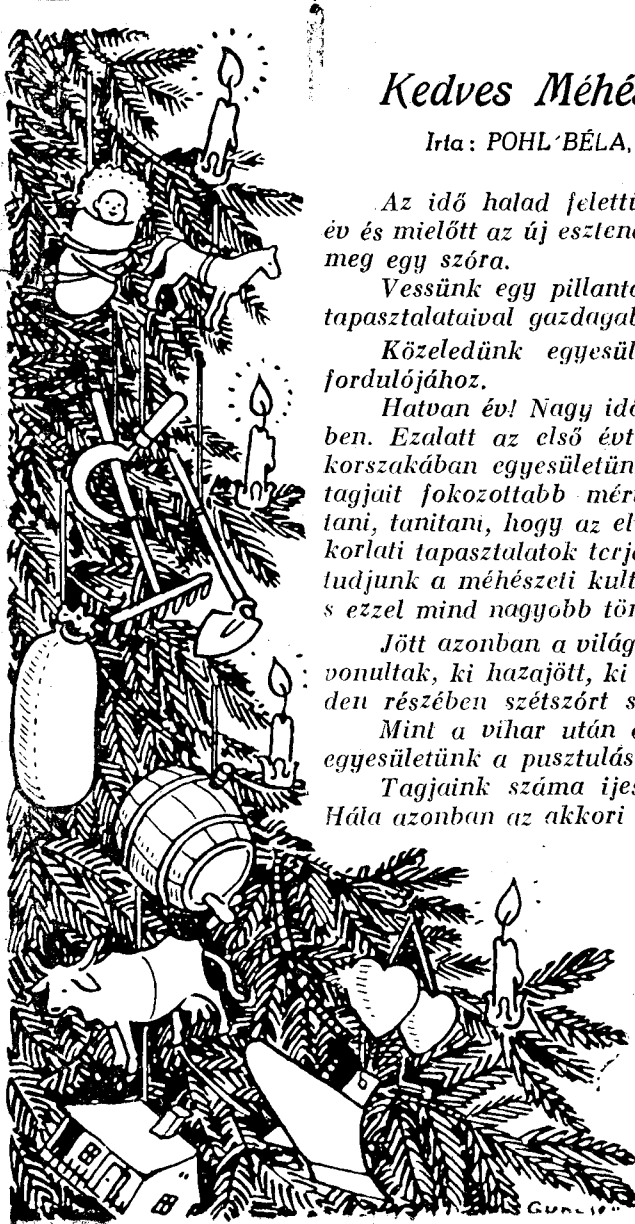

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYESÜLET HIVATALOS LAPJA

Felelős szerkesztő: TÖRÖK BÁLINT az EME tb. alelnök—főtájkára.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: CLUJ, Str. Regală Nr. 16. Telefon 21-58. sz.	Szerkesztő: SEYFRIED FERENC az EME titkára.
---	--	--

Inscris la Onor. Tribunal Cluj, sub Nr. matr. 8. // Bejegyezve a cluji Törvényszéknél, 8. sz. alatt.

Kedves Méhésztestvéreim!

Irta: POHL BÉLA, az E. M. E. elnöke.

Az idő halad felettünk, ismét lepergett egy év és mielőtt az új esztendő beköszöntene, álljunk meg egy szóra.

Vessünk egy pillantást a múltba s a múltak tapasztalataival gazdagabban nézzünk a jövőbe.

Közeledünk egyesületünk hatvan éves évfordulójához.

Hatvan év! Nagy idő egy kis egyesület életében. Ezalatt az első évtizedekben, a fellendülés korszakában egyesületünk rohamosan szaporodó tagjait fokozottabb mértékben tudtuk gyámolítani, tanítani, hogy az elméleti ismeretek és gyakorlati tapasztalatok terjesztésével mind többeket tudjunk a méhészeti kultúra szolgálatába állítani s ezzel mind nagyobb tömegek jólétét elősegíteni.

Jött azonban a világháború, tagjaink harcba vonultak, ki hazajött, ki ott maradt a világ minden részében szétszórta sírhantok alatt.

Mint a vihar után a széldöntött fenyőerdő, egyesületünk a pusztulás képét mutatta.

Tagjaink száma ijesztő mértékben lepadt. Hála azonban az akkori vezetők lelkes kitartásának és kiváló szervező munkájának, egyesületi életünk ismét megindult.

Új emberek jöttek, amidőn az egyik kifáradt vagy kidőlt az élők sorából, helyébe lépett a másik, hogy az önzellen küzdelemben átvegye a kormányrudat, hogy egyesületünk munkálko-

dásában rejlő nagy erkölcsi és kulturértéket lehetőleg fejlesztve, utódljának tovább adhassa.

A kitartás és élniakarás meghozta gyümölcseit, a szétdult berkekben lassanként ismét élet keletkezett, mind többen és többen állottak a közért önzellenül dolgozók sorába és most már csak rövid idő kérdése, hogy tagjaink száma túlhaladja az első ezret.

Még mindig alatta vagyunk ugyan egyesületünk fénykorának tagszámunkkal, de minden reményünk meg van arra, hogy jövő kultur munkánkat biztosítottak lássuk.

Varga Béla dr., Erdély unitárius püspöke mondja:

„Az igazi kultúra a családban

kezdődik s csak ott fejlődhetik ki igazán.“

Méhész testvérek, irjatók fel ezt a mondatot szobátok falára, hogy mindig előttetek legyen, hogy mindig lássátok, hogy soha el ne feledjetelek, hogy az első a család, a jól nevelt gyermek, s hogy a méhek életét utánözva, lankadatlanul dolgozotok is a köz javára.

Készüljetekek a hatvanéves évforduló alkalmával a Kolozsváron rendezendő kiállításra, hogy annak révén bemutathassuk fejlődésünket, tudásunkat, élni akarásunkat és neveljetekek a jövő nemzedéket Istenben való hitben, az egyesületi élet önzetlen, de eredményes munkálkodására.

60 év.

Irta: Török Bálint, az E. M. E. tb. alelnök-főtükára.

Ismét egy új határkőhöz ért egyesületünk az 1940. évi január elsejével, ahol egy percre megállva visszapillantást vetünk a multra, hogy ujult erővel és lendülettel folytassuk az EME. alapszabályaiban kijelölt nemes célok felé utunkat.

Ezelőtt 60 esztendővel, 1880 december 1-én, az E. G. E. Gyümölcsészeti Szakosztályának ülésén Szentgyörgyi Lajos vetette fel az E. M. E. megalakításának gondolatát. December 15-én szűkebb körű, 19-én nagyobb értekezlet foglalkozott az új egyesület alapításának tervével és már az alapszabálytervezetet is tárgyalta, amelyet az 1880 december 26-ára egybehívott alakuló közgyűlés el is fogadott és Br. Bánffy Dániel elnöke alatt megválasztotta az első tisztikart és a 24 tagú igazgatóválasztmányt.

Az 1880 óta lefolyt időkből talán az utolsó 20 esztendő volt a legnehezebb, amikor az imperiumváltozás után a négyezeret meghaladó taglétszám egyszerre egy pár százra esett vissza. Az egyesület a változott viszonyok következtében vagyoniállományából is százazrekre menő leírást volt kénytelen eszközölni, úgy, hogy az imperiumváltozás után csaknem előről kellett kezdeni az egyesület szervezését és csak a legnagyobb nehézségek árán tudtuk a válságos éveken átmenteni egyesületünket.

Az imperiumváltozás után az újjáépítés munkájának befejeztég az Erdélyi Gazda melléklete gyanánt jelent meg a Méhészeti Közlöny. A taglétszám emelkedése és a házsongárdi méhész telep restaurálása után azonban ismét önállóan adta ki az egyesület a lapot.

Az E. M. E. mai tisztikara.

POHL BÉLA, elnök.

STIEF OTTÓ, alelnök.

STITZ JÁNOS, alelnök.

TÖRÖK BÁLINT, tb. alelnök,
főtitkár.

SEYFRIED FERENC,
szerkesztő-titkár.

A hatvan éves multat az 1940. év szeptember havára tervezett jubiláris ünnepségek alkalmával fogja ünnepélyes keretekben méltatni az egyesület. E sorok célja, rámutatni az EME. szempontjából az 1940. év jelentőségére és felkéri Erdély magyar méhésztársadalmát a jubiláris ünnepségekre való előkészületre, a szervezkedés fontosságára az-

zal a megjegyzéssel, hogy igyekezzünk a szeptember hóra tervezett jubiláris ünnepségig minden erdélyi magyar méhésztársunkat bevonni az E. M. E. kebelébe, hogy a szeptemberi méhésznapiokon együtt örüljünk és az új tagokkal megerősödvé indulhassunk az újabb évtizedeknek.

A méhcsaládoknak tavaszi első átvizsgálása.*

Írta: Stief Ottó, az E. M. E. alelnöke.

Használjuk ki ennek a fontos munkálatnak elvégzésére a legkedvezőbb, szélcsendes napok délelőtti óráit. A családok kibontására és azoknak tüzetes átvizsgálására a szabadban legszűkösebben is 12—15 C. fok meleg szükséges. Ennél alacsonyabb hőmérsékletben, esetleg szeles időben kibontott család belső hőmérséklete lehűl s a fiasítás megfázik és elpusztul.

Első sorban is azok a családok lesznek átvizsgálva, melyek valamilyes okok miatt még nem repültek ki tisztulás céljából. Utána következnek azok, melyek följegyzéseink szerint január vagy február hóban a külső megfigyeléseink alkalmával valamelyes belső okok miatt erős zugásukkal nyugtalanságot árulnak el, de akkor segítségben nem részesülhettek. Végül kerül sor az állományunk többi családainak átvizsgálására.

A családok tavaszi első átvizsgálását a legnagyobb gondossággal kell elvégeznünk, amennyiben semmit sem szabad figyelmen kívül hagyni, ami a családok idejében való erős népessé fejlődését esetleg megakadályozhatná.

* Szemelvény az írónak közelebről sajtó alá kerülő méhészeti szakkönyvéből.

Az átvizsgálás céljából kibontott családot huzamos ideig nyitva tartani nem ajánlatos, de viszont ezért ideges kapkodással felületet munkát végezni sem szabad, mert erre okunk egyáltalán nincsen, amennyiben a méhek kora tavasszal kevésbé ingerlékenyek, s így a szúrásra sem igen hajlamosak. Első dolgunk a kaptár fenékeszkájának a gondos kitakarítása és azonnal kikerülő hulladékok tüzetes átvizsgálása. Ennek elvégzése után sor kerül a keretek kiszedésére, miközben tudomást kell szereznünk a következő fontos dolgokról: 1. Megvan-e a családnak az anyja? 2. van-e fiasítása? 3. van-e elegendő méz- és virágporkészlet?

Ha ez a három főtenyező megvan, akkor biztosítottak látszik a család további fennmaradása és annak erős népessé való kifejlődése.

Ezzel azonban még nem végeztük el a család tavaszi átvizsgálását, illetőleg az erre vonatkozó összes tudni-és tennivalókat. Figyelmet kell fordítanunk még a következőkre is; ha a fenékeszkán nagymennyiségű elhullott méhet találunk, annak az a jele, hogy a család munkás népe a tél folyamán erősen megapadt s akkor több, mint bizonyos, hogy a család otthonát szükíteniünk kell, amennyiben a gyenge népességű csa-

lád az aránytalanul bő otthonában nem érzi magát jól, nem képes azt kellő melegen tartani, minélfogva az anya is korlátozza a peték lerakását.

Az otthon szükitése a feleslegesnek mutakozó építmények (keretek) eltávolításával történik s ezek közé tartoznak elsősorban is a tél folyamán *megpenészesedett, az ürülékkel berondított és a heresejtes keretek*, amelyeket amugy is minden körülmények között el kell távolítanunk az összes családokból a tavaszi átvizsgálás alkalmával.

Ha valamely családnál az eltávolításra kerülő kereteknek a száma túl nagy lenne, akkor a szükségesnek mutakozó keretmennyiség hiányát a tartalékunkban lévő munkásfejtes építményü keretekkel pótoljuk.

A sok heresejtes keretekkel rendelkező család a szükségesnél jóval több herét szokott nevelni s azoknak felnevelése és kb. négy hónapig tartó életük fentartására rengeteg mézet fogyasztanak s ez a körülmény igen károsan érintheti a méhész anyagi jövedelmét is.

Igyekezzünk tehát a családok fészket a fölösleges heresejtes kerektől idejében mentesíteni s bőségesen elegendő, ha családonként egy-egy keretet meghagyunk, annál is inkább, mert a tapasztalatok azt mutatják, hogy a méhek szükség esetén a munkásjeleket is át szokták alakítani a herefiasítás céljából.

A család fészkeből eltávolított heresejtes építményeket a mézür berendezésére gazdaságosan felhasználhatjuk.

A kaptár belsejében a tél folyamán párapépződés (lecsapódása) következtében megpenészesedett, vagy a méhek kényszerürülékének lerakása által berondított keretek a családi otthon levegőjét megfertőzhetik, sőt betegséget is okozhatnak s ezért szükséges azoknak eltávolítása.

Az ilyen okok miatt eltávolított kereteket ringatható teknőbe rakva, konyhasóval vegyített bőséges mennyiségű eső- vagy folyóvízbe áztatva kimoszuk. Az áztatás ideje 3—5 órán keresztül tart, miközben a teknő gyakori ringatása által a keretekben lévő penész és ürülékrondítás feloldódik. Ennek megtörténte után a kimosott kereteket tiszta vízben kiöblögetjük és árnyékban lévő léghuzatos helyen megszáritjuk. Hosszabb ideig a kereteket áztatni nem tanácsos, mert a viaszépítmények könnyen szétmállanak. Az ilyen uton kimosott építmények újból használhatókká válnak.

Eltávolítandók a családok otthonából még azok a keretek is, melyek által késő őszön lettek egyharmad, vagy felerészben meghordva mézzel, de azoknak befödendezésére már nem lévén idejük, ki voltak téve annak, hogy a család téli páralecsapódása következtében azoknak méztartama megerjedt, illetőleg megsavanyodott. Az ilyen uton megromlott méz kellemetlen, savanykás szaga és cennélfogva könnyen felismerhető.

Az ilyen méz a fiasítás táplálására semmiesetre sem alkalmas, sőt az idősebb méhek is könnyen vérhasbetegséget kaphatnak tőle. A leghevesebb, ha az ilyen mézet a keretekből vízben való alapos fürösztéssel eltávolítjuk s ezzel az építményeket ismét hasznavehetőkké tesszük.

A családokban a télfolyamán történt kisebb irányu *kényszer ürülékpést*, melyet a méhek legtöbb esetben csak a keretek külső széleire és a kaptár oldalfalaira szoktak lerakni sem szabad a tavaszi átvizsgálás alkalmával figyelmen kívül hagyni. Takarítsuk az ilyen ürülék-rondításokat egy zsebkés segítségével le, mert azok fertőző betegséget okozó csirákat tartalmaznak.

Ha a téli kényszer ürülködés olyan nagy arányokat öltött, hogy

az építmények belső részei is sűrűn bevannak rondítva, akkor több mint bizonyos, hogy a család már *vérbetegségben* szenved, mely állapotnak igen káros következményei lehetnek, ami főként a család erős elnéptelenedésében mutatkozik. Az ilyen uton legyengült család legtöbb esetben még a leggondosabb kezelés mellett sem lesz képes a főhordás idejére jövedelmező családdá fejlődni, s ezért a leghelyesebb azt mentől előbb, egy másik családdal egyesíteni. A család egyesítése alkalmával gondunk legyen arra, hogy az ürülékkel berondított kereteket eltávolítsuk s azokat tiszta keretekkel pótoljuk, ugyszintén a kaptár belsejét is alaposan megtisztítsuk és végül a családot bőséges mézkeszlettel lássuk el.

Az átvizsgálás alatt lévő család az esetleges *anyátlanságát*, szünni nem akaró erős siró zugásával azonnal elszokta árulni, s ennek bizonyítéka a fenékdieszka hulladékai között megtalált anya holttestének ottléte. Az árvaságra jutott családnak gyors és eredményes segítséget nyújtani március hóban olyan formán lehetséges, ha annak az ismeretes óvintézkedés betartása mellett az esetleg tartalékunkban lévő termékeny anyát juttatunk.

Ha tartalékban lévő anyával nem rendelkezni, akkor egy másik módhoz kell folyamodnunk a mi abban áll, hogy kiveszünk egy sokfiasítással rendelkező népes családból egy vagy két olyan fiasításos keretet, mely bőséges mennyiségű pete tojás) található s azt a rajtalevő méhekkal együtt cukros vízzel bepermetezve helyezzük az árva család fészkébe. Az árvacsalád népe a neki juttatott munkásjektékben lévő nőnemű (termékenyített) peték közül egy nehányat kiválasztván, azok különleges u. n. anyatáplálékkal látja el, s közben azoknak bölcsőit megnagyobbítva átalakítja anyabölcsökké, s ilyen uton módjában lesz

azokból tökéletes testtel bíró anyákat nevelni magának. Mielőtt azonban segítséget nyújtanánk az anyátlanná vált családnak, vegyük azt tüzetesebb átvizsgálás alá, s ne elégedjünk meg azzal, hogy az elhullott anya holttestét megtaláltuk, mert ez a körülmény csak annyit jelent, hogy a család anyátlanná lett, de hogy ebből kifolyólag minő változáson ment keresztül, azt csak egy tüzetesebb átvizsgálás fogja nekünk megmutatni.

A tüzetesebb átvizsgálás alkalmával tartsuk szemelőtt a következő fontos dolgokat:

1. Ha a család az *anyátlanság óta erősen elnéptelenedett* volna, akkor annak a meganyásításával egyáltalán nem érdemes foglalkozni, mert az a főhordás idejére (május hóra) semmi körülmények között sem lesz képes annyira megnépesedni, hogy attól anyagi eredményeket várhatnánk. Ilyen körülmények között a leghelyesebb, ha azt egy másik családdal haladéktalanul egyesítjük. Az anyátlán család egyesítésénél nem szabad megfélekednünk a drótszöveffel ellátott elválasztó ráma alkalmazásáról, melyet kb. 10—12 órán keresztül hagyunk az egyesített két család között. Ezen idő eltelte alatt a két idegen család népe egyszaguvá válik, s az árva család népe pedig összebarátkozik az idegen anyával.

2. Ha valamelyik családnak az anyja február vagy március hóban pusztult volna el, akkor több mint bizonyos, hogy az hagyott maga után 1—3 napos pete állapotban lévő fiasítást is, amiből azután módjában van az árva családnak új anyát nevelni. Ha ilyen esettel állunk szemben, akkor a tüzetes átvizsgálás alkalmával megfogjuk találni a peték fölé épített makk alakú anyabölcsőket, ami azt jelenti, hogy az árvaságra jutott család igyekszik magának a saját erejéből új anyát nevelni, s ezért nem is igé-

nyel e tekintetben a méhésztésztéről nyujtandó segítséget. További gondozást azonban az ilyen állapotban lévő család is igényel, ami úgy történik, hogy azt a följegyzéseink nyomán időnként átvizsgáljuk, s eközben meggyőződést szerezünk magunknak afelől, hogy befödtelezték-e az anyabölcsőket, kikeltek-e már az új anyák s választottak e azok közül maguknak egy megfelelőt és végül, hogy megtörtént-e az új anya megtermékenyülése is?

3. Az olyan család, mely huzamosabb ideig kénytelen árvaságban élni, azon oknál fogva, mert nincsen módjában magának saját erejéből új anyát nevelni, viszont a méhésztésztét is elkerülte ez a körümeny, ilyen esetben szokott létrejönni az u. n. *álanyás állapot*.

Álanya több is lehet a családban, s ezek mind közönséges dolgozó méhek — illetőleg nőnemű egyedek, melyeket az árvaságban élő nép választott ki magának a legfiatalabb testvérei közül, mégpedig olyanokat, melyek egyáltalán nem voltak a szaladban.

Ezek az álanyák különleges — u. n. anyatejjel lesznek táplálva s minden belső munkától megkímélve, kényelmesen élnek, ami azután lehetővé teszi azt, hogy a szervezetükben meglévő petefésztkük működésbe jöj és rendszeresen termeli az anyaméheket, melyeket azután le is raknak a dolgozó sejtés bölcsőtkbe.

Ezekből a petétkből azonban kivétel nélkül mind hinnenű egyedek, vagyis herék kelnek ki azon oknál fogva, mert az álanyák párzásra képtelenek, termékenyítő anyaggal sem rendelkeznek. A dolgozó méheknek, illetőleg álanyáknak ezt a csodálatraméltó tehetségét, mely szerint előzetes párzás nélkül is képesek ivadékokat létre hozni, nevezzük „szűznemzésnek“ (*parthenogenezisnek*.)

(Folytatása következik.)

Vidám sorok.

A méhésztészt kiállításon bírálóbizottságunk egyik tagja felesüllanó szemmel tölti poharába a kiállított mézbort. Inyenckedve emeli ajkához a csillogó nedűt és egy hajtásra beömlésztí a pohár egész tartalmát. Arca elfanyalodik... Kérdőleg nézünk rá. Emberünk lecsapva a poharat, csak ennyit mond:

— Minta érték nélkül.

*

Álozsi bá az erdő aljában csupán méheinek és azok munkájából él. Azzal vádoltan áll a járásbíró előtt, hogy kenyeret adó állatkái egy közelben legelő borjut összemartak. A nagyothalló öreg — bárhogy is erőlködik a tárgyaló bíró — bárgyu képpel bámul rá. Az ideges kiabálásba belefárad a bíró, mikor Álozsi bá nyugodtan megszólal:

— Meginstálom atásan, nagyságos törvénybíró ur, nem értem az apró szót!

*

Méhésztészt vándorgyűlésen az előadó a rablás megakalályozásáról egy papírlapról olvassa, hogy a megtámadott családot meg kell rugdosni. Az unatkozó hallgatóságból közbeszól valaki:

— A maga koponyájából kellené a bogarakat kirugdosni.

A váratlan megzavarást követte a többi. Mindannak dacára a tudós feltesztí később valakinek a kérdést:

— Mi a véleménye előadásomról?

— Nagyon kitünő, de a mult évi jobb volt!

— De hiszen nekem ez az első előadásom.

— Éppen azért.

Blenessy Károly.

Az „Erdélyi nagy“ kaptárral való méhészkedésről!

Irta: Stitz János, az E. M. E. alelnöke.

Az „Erdélyi nagy“ kaptárral való méhészkedésnek sok előnye van a más rendszerű kaptárok felett. Az első és legfontosabb előnye az, hogy ez a kaptár amellet, hogy a méhcsalád természetes fejlődésének a legjobban felel meg, lehetőséget nyújt arra is, hogy benne hatalmas, népes családok fejlődhessenek. Ez pedig úgy a mézhozamná, mint a méhcsalád áttelelésénél nagy előnyt jelent.

Mézhozam szempontjából sokan félnek a nagyon erős, népes családoktól, mert azt hiszik, hogy a sok méh felemészti a begyűjtött mézet, és így alig jut belőle a méhésznek, télen pedig nem győzi őket etetni. Pedig a gyakorlatban ez nem így van. Minél nagyobb a méhcsalád, annál nagyobb mézhozamot biztosít gazdájának, feltéve, hogy csak valamirevaló hordási lehetősége van. Ennek a magyarázata egészen természetes. A régi rendszerű kisebbkeretű kaptárokból a méhcsaládnak elég sok tagja a belső munkákkal, mint pl. a fiasítás ápolásával, etetésével, a kaptár tisztogatásával és őrzésével stb., majd vízhordással és virágpor begyűjtésével foglalkozik. Mindezen munkák

annyi fiatal életerős dolgozó-méhet foglalnak le, hogy a mézgyűjtésre aránylag kevés méh jut; míg a modern nagykeretű és nagy terjedelmű kaptárokból kifejlődött óriáscsaládoknál is aránylag nem sokkal több méh foglalkozik a különböző munkák elvégzésével, viszont a mézgyűjtésre 10—20 szorosán több dolgozó-méhs jut.

Igy pl. egy 15.000 munkásméhsvel rendelkező családnak 2000—3000 gyűjtőméhe van, 2—3 kg. mézet tud évente gazdájának gyűjteni, viszont télen át 4—6 kg. mézet fogyaszt. Ellenben egy „Erdélyi nagy“ kaptárban fejlődött óriáscsalád, amelynek 40.000 munkásméhe van, 20—25.000 gyűjtőméhsvel rendelkezik, télen csak 5—7 kg. mézet fogyaszt és gazdájának legalább is 20—25 kg. mézet gyűjt.

Hogy kedves méhésztársaim ne féljenek a nagykeretű „Erdélyi nagy“ kaptárban kifejlődött óriáscsaládoktól, hanem beléssák mennyivel gazdaságosabb ezekkel méhészkedni, tanulmányozzuk át O. Dengg német méhésztudományos megfigyelései alapján szerkesztett táblázatát:

A méhcsalád népességének befolyása a téli élelemfogyasztásra és a munka teljesítményére.

Egy család népessége	Téli eleség november 1-től március 31-ig	Gyűjtőméhek száma	A család évente hoz		
			mézet vagy	rejl	viaszt
8.000 munkásméhs	3—5 kg méz	1.000—1.500 méhs	—	—	—
15.000 „	4—6 „ „	2.000—3.000 „	2—3 kg	—	1/3 kg
5.500 „	—7 „ „	6.000—10.000 „	6—10 „	1 kg	1/3 „
40.000 „	6—8 „ „	20.000—25.000 „	20—25 „	2 „	1 „
60.000 „	6—8 „ „	30.000—40.000 „	30—40 „	3 „	2 „
stb. stb.					

Miután már 10 éve méhészkedem csakis ilyen nagy családokkal „Erdélyi nagy“ kaptárban, a szerzett tapasztalataim alapján bátran mondhatom, hogy nemcsak a mézhozamban halad elől az ilyen család, hanem az áttelelésnél sem okoz sok gondot a méhésznek. Miután nagy költőtérrel rendelkezik és azt hordás idején telehordja mézzel, télire bőven el van látva. A méhésznek így tehát nem kell beteleléskor etetéssel is bajlódnia. Ezt még gyenge hordású évben is tapasztaltam. *Ennek feltétele azonban az az elv, hogy a költőtér mézkészletéhez ne nyuljanak soha*, mert ez képezi a méhcsalád üzemi- és tartaléktökéjét, amihez ha hozzányulunk elvettük a méhcsalád azon biztos alapját, amely bármely mostoha időben, szigorú hosszú telen át, biztosíthatta volna méheink megélhetését.

Hogy az „Erdélyi nagy“ kaptár-

ban kifejlődött óriáscsalád tényleg annyit termeljen amennyit rendes körülmények között képes, arra szükséges, hogy félmagas keretekkel ellátott két darab mézürünk legyen. Hordáskor ha feltesszük az első mézürt hamarosan megtelik az illatos nektárral, de ez még nagyon folyékony, sok vizet tartalmaz. Mi azonban nem várjuk be tétlenül méheinkkel amíg ez a híg nektár beérik, hanem felemelve ezt a mézürt, aláhelyezzük a második mézürt az üres félmagas lépekkel. Amíg ez megtelik nektárral, megért a felső mézürben a méz.

Egy másik nagy előnye a félmagas mézkereteknek, hogy ezeket még véletlenül sem lehet a költőtérben a fiasítás részére felhasználni és így a gyűjtött méz mindig szép színű és minden legkisebb tisztátalanságoktól mentes valóban elsőrendű méz lesz.

Hogyan és mikor fokozzuk méhcsaládjaink népességét?

Irta: Gáll Imre, m. kir. méhészeti főfelügyelő.

A feladott kérdésre a felelet igen egyszerű, vagyis akkor fokozandó a méhcsaládok népessége, amikor arra szükség van. Szükség van pedig az élet körforgásának első és utolsó állomásánál: *tavasszal és ősszel.*

Tavasszal azért fokozandó a népesség, hogy a méhcsalád a bontakozó természet irányában életfeltételeit megkaphassa és önmagát megoszlásra, vagy termelésre képessé tehesse; *ősszel* pedig azért, hogy a téli visszontagságos és szenvedőleges életben a tömeg népesség erejénél fogva fentarthassa.

Ha ennek ellenkező képét: tavasszal a gyenge népességű családot, ősszel ugyancsak a telelőre vitt nép-telen családot szemléljük, tisztában lehetünk a tétel sarkpontjaival, mert

az ellenkező képben a méhészt gyümölcsöző életerőt nem találhat és nem nyerhet.

Minden év méhészeti sikerét a helyes telelés hordozza. *Amennyiben a méhészt ősszel erős népességű családokat visz telelőre, természetesen megfelelő mézkészlettel, akkor adva van a tavasz sikere és ha erre tavaszi fejlődés idején rádupláz, adva van a termelés és tenyésztés sikere egyaránt. Ez áll különösen Erdélyre!*

Nem elég azonban az, hogy a méhészt gazdag népességű családokat vigyen telelőre. Ez egymagában sikert nem hordoz. Ezt alátámasztja a méhésznek eljárása, amikor az őszi időben arra törekszik, hogy amíg a telelési idő bekövetkezik — a méhcsalád az öreg dolgozókat kiváltsa

és helyüket elfoglalja a késő kelésű nemzedék. Az öreg dolgozók kiváltása automatikusan történik, ha őszi hordás van, ami az anyát nagyobb arányú petezésre készíti, *ellenkező esetben a természet által megvont hordást a méhésznek kell pótolnia* olyan élelemmel, aminőt a természet ősszel, illetve kora ősszel produkál. Ismernie kell tehát a méhésznek az őszi méz összetételét (cukor, víz, stb. arányt), hogy úgy keverje a beéteendő anyagot, hogy az többékevésbé fedje az őszi méz összetételét. *Ez a természet utánzásának az alapja és magától értetődik, hogy a tételnél, mint életet hajtó anyag — a cukor figyelembe alig jöhet.* A 2 hét alatt apró tételekben beadott hígított méz e tekintetben nagyon szép eredményekhez vezet — ha azt minden este langymelegen adjuk be a méhcsaládnak.

Erdély irányában ezt az időt aug. közepétől szeptember első napjaiig tehetjük. Ha e két hét alatt a méhészcsoportjaival a természet által megvont hordást pótolja, — szeptember végére az öreg dolgozók kicserélődnek és helyüket fiatalok foglalják el, melyeknek kitelelése — az egyébb feltételeket is betartva — biztosra remélhető.

Ez az eljárás azonban csak a sikeres telelésre vonatkozik. Más a tavaszi beavatkozás módszere és más az eredmények is. *A népességnek tavaszi fokozása már a termelést, vagy szaporulatot, helyesebben a tenyésztést célozza. Tavasszal a fokozatosan bontakozó virány egymagában lököerőt ad a méhcsaládnak a jó telelés után.* A fiatal dolgozókkal telerőre vitt méhcsalád egyedeit rendszerint későbbben hullatja el és a méhészcsoportjának szükségességét kizárja az, ha későre röpködnek a méhek, illetve késő tavaszodás van. *Korai tavaszodás segítő beavatkozást kíván,* ami tavasszal már nem a számitó etetésben nyilvánul, hanem

népesség kiegészítésében, amit a méhészcsoportra külön tartott kasszák családjából vesz és ad a termelő családnak.

Egyetlen méhésznek sincs méhészkedési sikere addig, amíg méhcsaládjairól kettős bőrt akar lenyuzni. A méhészkedés tenyésztési és termelési irányban gyakorolandó. Ha ezt az üzemi követelményt a méhészcsoport be-tartja, módjában áll bármikor a méhcsaládjait a tenyészcsaládok népességéből igen egyszerű módon máról holnapra felgyarapítani és termelő erőre hozni. „Minden tavasz ravsasz“ — *ravsaszra kell lennie a méhésznek is.* Tavasszal a friss kaptárhoz csak a népességet kell pótolni és a siker a méhészcsoport kezében van. Méze lesz!

E két generális sarkpont mellett vannak olyan melléközöngék a kérdésnek, melyeket figyelmen kívül hagynom nem szabad. Ezek az évközben előforduló elemi csapások. Ilyenek, ha a főhordás alatt egy vihar máról holnapra lesöpri a kintjáró méheket. Ez az eset az alföldi részeken fordul elő elég gyakran és az évnél minden szakában kísért. Előfordul Erdély völgyeiben is. Valóságos katasztrófa, ha ilyenkor a méhészcsoport nem segíthet a termelő családon. Oda van az évi siker. Mennyire megváltás volna a méhészcsoportra, ha megfogadnák a jó tanácsokat — és a kaptárak mellett kasszák is tartanának s ilyen esetekben a kasszák családjából néhányat feláldozva ugyancsak máról holnapra helyrehoznák a megcsappant népességet s folyamatot adnának a további hordásnak. Az elemi csapások jelentkezése alkalmával hiába gondol a méhészcsoport a számitó etetésre, hogy ezzel majd sarkalja a méhcsaládokat. Eredmény nincs és nem is lehet. Ezt a haladott méhészeknek magyarázni nem kell. Egyetlen mód a mentésre, hogy a tenyészcsaládokból a népességet átadjuk a termelő családnak

és ezzel behordatjuk a még kínálkozó mézet, illetve nektárt. Mi sem természetesebb, hogy már nem annyit, amennyit az erőben maradt családok hordhatnának, de mégis annyit, hogy a méhészt nem veszítene el teljesen az évet és a méhcsaládok nem lennének kitéve a tavábbi leromlásnak és elpusztulásnak.

Az okos méhészt beláthatja, hogy ezzel nem a káros méhészetnek akarok propagandát csapni, mert itt a lényeg nem a káros családon, hanem a tenyésztő és termelő üzemi betartásában van. Aki akarja, tarthatja a tenyésztő családokat kaptárban is, csak tartsa és hagyjon fel azzal a régi rendszerrel, hogy a méhcsaláddal rajoztasson és mézeltessen is. Ezt a méhcsalád nem bírja.

Ezer és egy módja van annak, hogy a méhészt helyesen állítsa be a méhészkedési üzemet. Akár 10, akár 20, akár 100 méhcsaláddal is méhészkedjék valaki, ezt alá kell támasztani tartalék családokkal, anyacsaládokkal és tegye önmagának ezzel lehetővé azt, hogy mindég módjában álljon ezekből a termelő, vagy tenyésztő családjainak népességét gyarapítani. Vesse meg ennek a rendszernek az alapját az utórajzáskor s

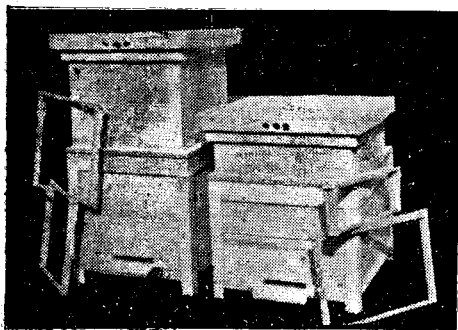
még a maroknyi rajokat is az anyák kedvéért lakolja be — ha nem egyébbe: szakajtó kosárkába, honnan az anyákat felhasználva a népességet ősszel és tavasszal a családoknak beadhatja s így méhcsaládjait mindég kellő erőben tarthatja.

Amikor még arra mutatok rá, hogy a méhcsaládokhoz az ilyen népet mézesvízzel lepermetezve, szoktatóba ömlesztve adjuk be és másnap összebocsátjuk, úgy vélem, hogy a tekintetes szerkesztőség által feladott tétel fejére — a rendelkezésre bocsájtott térhez mérten — eléggé odavertem öreg kalapácsomat és kívánok boldog Karácsonyi ünnepeket erdélyi méhésztestvéreimnek.

Gödöllő, 1939. december 15.

Nines szebb karácsonyi ajándék méhésztársam részére, mint egy jó szakkönyv. Örvendeztessük meg méhésztársainkat a Gyakorló Méhészek Könyvével. Megrendelhető: Blénessi Károly Covasna, jud. Treiscaune címen. Ára ajánlott küldéssel együtt 116 lej.

Raktáron tartom az **Egyleti nagy és Egyleti kis kaptárokat.**

Egyleti kis

Egyleti nagy

Megrendelésre vasúton is szállítom. Készíték rendelés után bármilyen más kaptárokat is. — Ugy a kis Egyleti, mint a nagy ára **640** lei, teljesen felszerelve. — Gépen csapzott vályus keret drb-kénti nagyság szerint 3–4 lei.

Keretléc 100 folyó m :
10 mm. vastag 150 lei.
8 mm. vastag 130 lei.
6 mm. vastag 110 lei.

Kérdésre válaszbélyeg ellenében felelek. Nagyobb megrendelések esetén külön-árajánlattal szolgálók.

Megrendelések :

VÁRADI BÉLA kaptárkészítő üzeme Cluj, Str. Regimentul 83. Inf. Nr. 4. címre küldendő. — Fiókraktár: Vásárhelyi Albert méhészt, Aiud, Strada Mărășești 2

Téli tisztuló kirepülés.

Irta: Blénessy Károly.

Mikor a Méhészeti Közlöny részére az október havi számban megjelent cikkem megírtam, azt hittem, hogy országrészünk más méhészei mentve vannak e mézharmatos méz csapásától. Novemberi cikkem már annak tudatában került ki tollam alól, hogy ez más vidékeket is meglátogatott. Azóta megfordultam pl. Háromszék, Brassó, Maros, Udvarhely és Küküllő vármegyékben és felületes szemlélődések után is meggyőződést szereztem, hogy ezen szerencsétlenség általános.

Ezek alapján, mint olyan, ki a méhélet iránt csaknem beteges szenvedéllyel viseltetem, a belső bíró ítélete szerint úgy érzem, hogy a méhészeti kultúrának önzetlen munkása volnék, erkölcsi kötelességemnek tartom, hogy gyenge erőmhöz mérten megmenteni igyekezzem e halálra ítélt méhcsaládoknak bár egy bizonyos százalékát és ha tudom is jól, hogy szavaim igen sok egyén előtt pusztában elhangzó szó, mégis megadjam az utasítást, melynek alapján a méhcsaládok téli elhullása kisebb százalékra redukálódhat.

A mézharmat méz nem azért káros, mit sokan vallanak, hogy a méz emberi fogyasztásra értéktelenebb, a vásárlók tartózkodóbbak, a fogyasztók száma csökken, alacsonyabb árat lehet elérni vele és ehhez hasonlók: „Én nem eszem tetűmézet!...“, hanem az, amit novemberi cikkemben is leszögeztem, hogy az azon betelett méhcsalád vagy nagyon roszszul, vagy sehogy sem telél ki.

De hát kérdem: szabad-e ölтетett kezekkel várjuk méhcsaládjainknak csaknem 100%-os pusztulását? Ugy vélem, semmi esetre sem.

Tehát! Minden alkalmas, enyhén napon itassuk méheinket és pedig 1—1 arányu cukorszörppel, azaz oldjunk fel 1 kg. kristálycukrot 1 liter vízben. Felfőzni és lefőlni fő-

lősleges. Fő, hogy az oldat langyमेleg legyen. Annyit adjunk be csak szájával lefelé fordított, ritka ronggyal bekötött betőttés üvegben, amennyit felszívni képes az ahhoz hozzátérő nép. Természetes, hogy ilyennemű gyakori itatással izgatjuk a pihenő méhcsaládot és növeljük a gyomrukban amugy is nagyobb mennyiségben felgyülemelő bélsárt és úgy, amit esetleg megnyernénk a vámon, elveszítjük a réven. Ha méheink el nem pusztulnának e keményre cukrosodott, vizet fel nem vevő melecitozén, elhullanak az emésztő gyomrukban felhalmozódott bélsár miatt.

Következtetés: Tisztuló kirepülésről is kell gondoskodnunk. Igen ám, de hogyan, mikor köztudomásu, hogy a méh + 12° C.-nál alacsonyabb hőmérsékletnél ki nem repül, vagy ha igen, az életébe kerül a váratlanul megjelenő nagyobb levegőmozgás miatt.

Minden méhésznek rendelkeznie kell egy fűthető üres helyiséggel. Ha nincs, lemond kényelméről és kiüriti ezen célra egyik szobáját. Ha ezt sem teheti meg, hiszen egyetlen szobából álló lakásából ki nem vonulhat. Úgy anyagi áldozattól sem szabad visszariadnia és bérel valahol a szomszédban egy szobácskát. Ezen szobának minden más nyílását elsötétíti annyira, hogy világosság csak egyetlen ablakon hatolhasson be. Azt mondanom is fölösleges, hogy ezen helyiségnek teljesen üresnek kell lennie.

Ide 2—3 hetenként behordja a méhcsaládokat, az ikerkaptárakat is. Ötnél többet nem tanácsos. Fokozatosan felfűti a helyiséget. A méhek érezve a meleget és világosságot, kiszállonganak a nyíláson és nem válogatva a helyet, tisztulnak. Miként hűl a levegő, akként vissza-visszaszállingóznak a lakásokba. Ha más

helyre térnek, mint ahonnan kiszállottak, abból semmi baj nem lesz. Ne féljen attól senki sem. Természetes, hogy nem minden méhegyed tér vissza. Bizony, több künn marad a helyiségnek fokozatos lehűlésével. A méhészt azonban nem rest és be-összesöpri a dermedt méheket és behelyezi abba, hol a legkevesebb méh-

egyed van, vagy pedig oda, hol feljegyzései szerint értékesebb anyát tartja össze a népet.

Ha ezen műveleteket kitartó türelemmel végzi a természet újraébredéséig, úgy tavasszal élvezheti kedvencei örömteljes, vidám zümmögését az enyhe légben.

Ugy bizony!

A méz kivitele.

Írta: Dr. Bereczky Ernő, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara titkára.

A méz értékesítése szempontjából nemcsak a belkereskedelem, hanem a külkereskedelem is elhatározó fontossággal bír. A mi méhészeink — eltekintve a nagyobb méhészgazdaságoktól — termésüket a legközelebbi nagyobb város kereskedőinek ajánlja fel megvételre, rendszeren a múlt évi árakhoz igazodva, anélkül, hogy tudná, mi a méz tulajdonképeni piaci ára. Így esik meg az, hogy az egyes vidékenkénti mézárak között 40—50% különbség is van.

Ha már most jön egy belföldi exportőr vagy akár egy külföldi beviteli cég s nagyobb mennyiségű mézet óhajt összeszedni kivitelre s tapasztalja, hogy ilyen nagy különbségek vannak a mézárak között, inkább lemond a tevékenységéről, mert nem akarja kitenni magát veszteségnek. Nem szabad elfelejteni, hogy az exportőr nem 20, sem 30%-ra, hanem rendszeren csak 2—3%-ra dolgozik s ez a beszerzési és eladási ár közötti kis különbség nem engedi meg azt a fényűzést, hogy az esetleg még hiányzó néhány mázsa mézet az addigi bevásárlási árnál jóval magasabban vásároljon meg, mivel ez esetben biztos a ráfizetés. Nem szabad tovább elfelejteni azt sem, hogy a mostani bizonytalan pénzáttalalási rendszer mellett sokszor hónapokig kell,

hogy várjon, amíg az ő részére a beviteli országban befizetett árat az itteni Nemzeti Banknál kiutalják.

Mindezeket csak azért bocsátottam előre, hogy valamelyes módon megindokoljam, miért annyira jelentéktelen Románia mézexportja az ország nagy termelési lehetőségével szemben.

De lássuk Románia külkereskedelmi forgalmi statisztikáját a mézexport szempontjából:

évből	kg.-ban	értékben
1923	15.500	701.000
1924	989.000	4.454.000
1926	2.251.000	10.138.000
1927	58.200	2.503.000
1929	7.700	314.000
1930	—	699.000
1931	7.900	323.000
1932	3.200	109.000
1933	12.300	342.000
1934	1.200	38.000
1935	13.900	372.000
1936	1.500	42.000
1937	10.900	567.000

Romániában az 1935. évi statisztika szerint 551.159 méhesalád volt, melyből Erdélyre 177.008 család jut, kaptárban 83.523 család, kasban 93.485 család.

Amint a fentti adatok bizonyítják, míg Románia mézexportja 1924—25-ben 10, illetve 22 vagont tett ki 4.500.00, illetve 10.000.000 lej értékben, addig a további évek-

ben átlag egy vagont, sőt sokszor még ezt a mértéket sem érte el. Pedig, ha Románia méhkaptár-mennyiségét vesszük alapul s ezek számát megszorozzuk az átlagos 10 kgnyi hozadékkal, azt látjuk, hogy nem egy vagónt, hanem ennek tízszeresét, esetleg ötvenszeresét is ki lehetne vinni.

A nyugati államok, különösen Németország, bármilyen mennyiségű mézet átvesz, különösen mióta a tudományos kísérletek megállapították, hogy a méz milyen sok szempontból nélkülözhetetlen fontosságú az egészségre s különféle betegségek gyógyítására. Még külön fontosságot nyert a méz a mostani háborus viszonyok között, amikor minden kg. mézet arannyal fizetnek.

Tekintettel arra, hogy nagyobb mennyiségű méz összegyűjtése s e mennyiségeknek lehetőleg izük szerinti csoportosítása, nem kis feladat, mert, amint tudjuk, a mézet az elszórtan levő kis termelőkől kell összeszedni. Ez pedig igen nagy fáradsággal és még nagyobb költséggel jár.

Egyedül a Méhészegyesület képes e feladat megoldására, de ez is csak úgy, ha a kistermelők teljes bizalommal vannak iránta és hajlandók a saját érdekükben is bizonyos áldozatokat hozni, így pl. a méz áráért addig várni, amíg azt az Egyesült vagy az ezáltal megbízott kiviteli cég kézhez kapja, a kiadott utasításoknak eleget tenni, stb., stb.

Dehát tulajdonképpen miért is kell az exportot annyira erőszakolni, sőt még áldozatot is hozni az érdekében? A válasz erre az, mert ezt parancsolja a méztermelők anyagi érdeke, és pedig két szempontból.

Először azért, mert ha az exportot rendszeresen beindítottuk, akkor ugyszólván határtalan lehe-

tőség kínálkozik a méhészet tovább fejlesztésére. A termelőnek nem kell félnie attól, hogyha szaporítja a méhcsaládjait, nem lesz kinek a termést eladja s így nyugodtan foghat hozzá az összes fejlesztési lehetősége kihasználásához, mert bizonyos abban, hogy számításában nem fog csalódni.

Másodszorban pedig azért fontos az export mindenáron való fenntartása, mert a belföldi kereskedelemnek versenytársat állítunk oda a külföldi vásárlóval. Ennek az az eredménye, hogy már többé nem a teljesen szervezetlen belföldi kereskedelem kénye-kedve szerint fogja az árakat megállapítani, hanem hozzá kell, hogy igazodjék a külföldi árajánlataihoz s így e verseny eredményeként minden esetben ki fog alakulni a valódi u. n. világparitási ár. Ez nemcsak azért fontos, mert ez az ár rendszeren nagyobb a belföldi áraknál, hanem azért is, mert a termelő mindig tudni fogja, hogy mi a világparitási ár s nyugodtan adja áruját eme árért s nem kísérti az a gondolat, hogy vajjon megfelelő áron adtam-e el az árumat vagy talán nagyobb árat is elérhettem volna. Már ez a nyugodtság is megér minden áldozatot s ha egyéb haszna nem lesz csak ez, nem végeztünk hiábavaló munkát.

Mert mi a mai helyzet? Ha nincs méztermés, hiába van magas ára a méznek, mert akkor a méhésznek nincs eladó méze. Ha pedig bő termés van, minél nagyobb a termés, annál mélyebbre esik a méz ára. Tehát akkor sem keres a méhészt annyit, hogy fejleszthetné a méhészetét. A fentiekből látható tehát, hogy az E.M.E.-re és tagjaira ez a kérdés milyen nagy jelentőségű az export megszervezése épen ezért az 5 éves terv keretében e kérdés kidolgozásához és munkálásához is sürgősen hozzá kell fogni.

A méhészet jövedelmezősége.

Irta: Balogh Jenő, ig.-tanító, méhész.

A méhészet, mint olyan — kevés kivétellel — nálunk még nem képez külön és kizárólagos foglalkozási ágat. Ugy tekintjük, mint a mezőgazdaság egyik — mondhatnám bizonyítalan — ágát. Pedig, hogy mennyire nem érdemli meg ezt a mellérendelt viszonyt, bizonyára sokadmagammal tehetek tanubizonyosságot mellette. Vérteli méhésznek nem kell ezt bizonygatni s hogy mégis felvetődik ilyen téma, okadatulja a szárnypróbálgatók, az akarók, az akarni nem merők tábora. Mert hisz azzal, ha bemondjuk a közismerten átlag családonkinti 8—10 kgr. évi mézhozamot, amit beszorozni a 10—50, esetleg 100-as egységgel, ez egyszerű számtani művelet s az így adódott összeg lehet állomás, de nem végeredmény és cél. Nem pedig ma, amikor minden vonalon többtermelés a cél, mi is kell és állítom, hogy *megfelelő előfeltételek mellett tudunk is többet termelni.*

Ha áll az a tétel, hogy jövedelmező egy üzletág, ha meghozza a befektetett anyagi és szellemi tőke várt hozamát, — más foglalkozási ágban — úgy nem lehet kivétel a méhészet sem. S hogy nem az, még a legprimitívabb, a méhtartó gazda formájában sem, igazolásul álljon az alábbi eset:

A múlt tavaszon egyik kalotaszegi eldugott faluban tartott gyűlésünket, népi előadások rendjén, gazdasági témakörében utigá dikciótartam a méhészetről is. Későbbi hatását nem tudom, ad hoc eredménye abban nyilvánult, hogy végig kellett nézzem amilyen-olyan méheseiket. Hát igen, olyan amilyen egy-egy pad a ház eresze alatt, de rajta sárnehézkasok sora Isten különös gondviselésére bízva. Sőt az egyik gazdával mindiárt vásárt is kötöttünk, öt mag kásától 15-re felszaporodott csa-

ládjából 10-et 4000 lejért meg is vettem.

Nézzük csak, mit adott méheinek és mit kapott ez a gazda? Szellemi tőkét vajmi keveset. Anyagiakban is mindössze egy-egy 20—30 lejt érő hajlékot és a lefogással legtöbb 1—1 órát, tehát összértékben talán 400 lejt és kapott 3600 lejt. Kérdem, jövedelmező-e még itt is és így a legprimitívabb alapon is a méhészet? A válasz kizárólag igenlő, a tenyésztő irány javára.

Ez természetesen nem a követendőséget, csak a tétel igazolását jelenti.

S hogy a jövedelmezőség hatványozottan áll méhész esetében, az kétségtelen.

Nézzük ezek után tehát — amennyiben egy ilyen megszabott terjedelmű cikk keretébe beilleszthető — főbb vonalaiban egy termelő, sőt több termelő méhészet jövedelmezőségének pilléreit.

Ezép pedig a következők: 1. Méhész. 2. Méhlegelő. 3. Méh lakás. 4. Anya (család).

1. Jó méhész az, aki nemcsak érti, de megérzi a teendőket és nem csak a mézet, de a méhet is szereti. Ha a jó pap — úgy a jó méhész is holtig tanul, sohase higyjük, hogy eleget tudunk. Mindig és mindenkitől lehet tanulni s az pedig nem szégyen senkitől, legkevésbé a könyvektől. Most az ideje, az év folyamán végzetek alapján, önmagunk ellenőrzésének és bírálatának. Hol, mikor, melyik családnál mit, milyen célból és sikerrel végeztünk. A sikerültet alkalmazva, a sikertelenség okát kutatva. Szellemi önképzés, önvizsgálat és előkészület ideje éppen a mostani nyugalmi idő.

Jó gazda nélkül nincs gazdaság, jó méhész nélkül hasznot hozó méhészet.

2. A méhlegelőnél köztudomásúan a következő szempontok az irányadók: A 4 km. sugaru körzet flórája, az ezt kitermelő talaj és al-talaj milyensége, vizraktározó képessége. Időjárási viszonyok, csapadékmennyiség, szél iránya. Ide tartozik a méhlegelő javítás, ebből adódott eredménytöbblet számbavétele a továbbiak szempontjából.

Ebbe a körzetbe osztható az új legelő lehetősége, tehát a vándorlás. Erről azonban a továbbiakban.

3. A méhklás — mely üzemi méhészetnél csak kaptár lehet — a következő kell legyen. Felül kezelhető, könnyen betekintheső nagy keretűnek, hideg telelésű, nagy felső kijáró vándorlásra készített s erre minden részében teljesen felszerelt rakodó vagy fekvő 1—1 család számára készült kaptár a többtermelés és a jövő kaptára. Hogy a kaptár labirintusból melyik egyesít magában legtöbb kívánalmat, nehéz volna kijelölni. Nem tanács, csak véleményként megemlíthetem, mint ilyeneket az Erdélyi kis- és nagy, Boczonádi, Vándor- és a Dadonat-rendszereket.

Röviden a pro érvek: Nagy összefüggő lépfelület, nagy család kifejlődéséhez teret biztosít a főhordásra. Mamut család még silány években is összekapkodja téli készletét. Jól, mert ugyanazokon a kereteken telel, illetve ér tavaszt. Erejénél fogva betegség és külső behatásokkal eredményesen küzd és megküzd. Időmegtakarítás kezelésnél kevés, de nagy térfogatu keret, mert míg pl. egy keret országos méretűt kiemelek (1 ker. méz), ugyanannyi idő kell pl. Boczonádi-kerethez (4 kgr. méz) is. Már pedig az idő pénz, még a méhésznél is, különösen ha már 100 körüli méhcsaláddal dolgozik. ott a percek is számítanak.

A hátul kezelő (maíd azt mondtam: töltő) kaptárak felett pedig az idő eljárt. Hogy miért? Minden magyaráztznál jobban bizonyít a gyakorlat, pl. 50 ilyen és 50 olyan ke-

zelésénél. Emez fele idő és fáradság és több haszon, amaz mindennek az ellenkezője.

4. És most nézzük röviden a méhcsalád lelkét, az anyát. A kiválasztott I-a családtól prioritásos anyabölcsőben nevelt anya felel meg tökéletesen a hivatásának. Anya, amelyet első pillanattól anyának szánt és anyailag etetett és dajkált Istenadta ösztönével, rajzásra készülő boldog örömeiben a család.

Ilyen anya rendelkezik vitális energiával s fejleszt egyéb adottságok mellett életerős családot. Már pedig életenergia nélküli családokkal üzemi méhészet lehetetlen. Nincs hely reámutatni a másodlagos, pót-anyák hiányosságaira, s az ebből a családot érintő degenerációra. Tanfolyamaimon is csak éppen kötelességszerűen megemlítettem, de ajánlani ma se tudom. Ne feledjük, hogy amilyen az anya, olyan a család s amilyen a család, olyan az eredmény.

Tudatosan hagytam végül a vándorlást, mert hisz ez feltételezi az előbbieket. Azok birtokában azonban a vándorlás kötelez és sikeresen végezve, koronája munkánknak. Hogy mit jelent a vándorlás? Nagyon röviden: 2-ik vagy 3-ik pergetést, 20-ik esetleg 40-ik kgr. mézet, erős családot, bőséges telelést.

S most, amikor ismét számokhoz jutottunk, ha ismét szorzunk, 10 és 50-es, esetleg 100-as egységgel, azt hiszem nem kétséges a felelet. jövedelmező-e a méhészet? — kérdésre.

Amidőn a fentiekben szűkre szabott keretek között is érzékeltetni próbáltam a méhészet hasznosságát, érintve leprimitívebb formáját, és irányvonalalaiban a többtermelő szakszerű méhészetet. Örvidenének, ha méhésztársaimnak jó szolgálatot tettem volna. Most évvégi számvetésnél irányelvűnek a jövőre legyen jobbat és többet a multnál. Csak akarjunk s ha erősen akarunk és jót, Isten is megsegít.

Magyarvalkó, 1939 dec. 12.

A méhcsaládok téli gondozása.

Írta: Benczédi Márton, unit. tanító.

Gyakran halljuk „milyen jó és kényelmes foglalkozás a méhészkedés; csak nyáron van vele némi munka. Igaz, — mondják — hogy okoz egy kis gondot a két-háromszori pergetés alkalmával mázsaszámra kiszedett méz elraktározása, de valahogy csak elhelyezi az ember, nem igaz? Valami edényt szerez, — ha véletlenül nem lenne elegendő — amig értékesíti s ha eladva megtölte zsebeit pénzzel, nyugodtan várja a jövő évi májust, hogy újra megkezdhesse az első pergetést. Ilyenkor, egyéniségünk szerint, vagy mosolygunk, s a jámbort boldog hitében hagyjuk, vagy vitába szállunk vele. A jó méhész azonban ki gonddal és méhei iránti szeretettel járja körül méhesét egész télen, hetenkint kétszer-háromszor, tudja, hogy ez a fel fogás téves, s hogy a jövő nyári termés épen attól függ, milyen állapotban sikerült családainkat kimenteni a télből.

A méhcsaládokat tehát **télen is állandóan figyelemmel kell kísérjük** és ha valami természetellenes dolgot tapasztalunk, meg kell állapítsuk a baj okát s azt, ha csak lehetséges azonnal orvosoljuk. Legtöbb esetben a család zúgásából a gyakorlott méhész már kívülről meg tudja állapítani, hogy mi módon lehet kedvenceinek segítségére. Ezen a télen különösképen gondosan kell figyeljük családaink viselkedését, hiszen jól tudjuk, milyen gyenge minőségű mézzel telettük be őket. Legtöbb helyen mézharmat mézzel van keverve kisebb nagyobb mértékben a családok téli élelme, ami már megcukrosodott és a legjobb esetben szomjuságtól fognak

méheink szenvedni. Ilyenkor langyos vizet kell adni, hogy annak segítségével az ikrás mézet feloldhassák.

Ha az alj és röpdeszkán összerágott holt méheket és léptörmeléket találunk, egér háborgatja a családot, ha a méhek kijönnek a röpdeszkára, esetleg el is szállnak és barnás ürüléket hullatnak el, vérhas nyomai ezek. Az anyátlanság is gyakori eset télen, amit síró zúgással jelez a méhcsalád. Ha van tartalékanyánk, az idő melegebbre fordultával anyásítjuk, ha nincs, úgy egyesítjük valamely gyengébb családdal. A téli hidegtől letakarással védjük méheinket, mert különben fázna és a hidegtől sokat szenvednek. Védni kell a méheket a hűvös északi szelektől is. Ügyeljünk, hogy a hó ne zárja el a röpnyílást s hogy a családnak legyen mindig elegendő friss levegője. Vigyázzunk, hogy a madarak, ugyyszintén a háziállatok ne zavarják a családokat, mert méheinknek a teletés idejében csendre és nyugalomra van szükségük.

A kaptárajtókra tűzött papírlapokat szedjük össze és **a fontosabb adatokat jegyezzük be a törzskönyvbe.** Ez adatok alapján választjuk ki legjobb családainkat továbbtenyésztés céljából és készítjük el a jövő évi üzemeinket.

Most van az ideje a kaptárak és méhészeti eszközök kijavításának, valamint új kaptárak készítésének is.

Nemcsak a jó pap, de **a jó méhész is holtig tanul.** Szerezzünk jó szakkönyveket és a hosszú téli estéken olvassunk belőlük, ennél jobb időtöltést nem találhatunk magunknak.

Házi mézestészták.*

Írta : özv. Kremnitzkyné-Fröhlich Ilona.

özv Kremnitzkyné Fröhlich Ilona
az E. M. E. tb. ig. vál. tagja.

A méz egyik legjobb felhasználási, illetve értékesítési módja a mézes tészták készítése. A mézes tészta izletes, jó táplálék és csemege egyaránt. Az ünnepekre való tekintettel alább közlöm a közkedvelt tésztareceptek közül az alábbiakat:

Mogyorós tészta.

75 dg liszt, 7 dg vaj vagy zsir, kávéskanál szóda, késhegynyi csipős bors, 36 dg hideg, folyékony méz, 11 dg cukorpor, kevés szegfűszeg törve.

A gyurótáblán a lisztbe tesszük a fentieket, a szódát kevés forró tejben feloldva. Együttesen jól meggyurjuk ezeket, míg szép sima lesz és összeáll, ekkor ujnyi vastagra kisdorjuk, ugyanakkorára fölágjuk, kéz között meggömbölyítjük, vékonyan megkent bádogra rakva, a tejet kiséssel tojással megkenjük, megsütjük.

* Szerzőnek a Házi mézestészták készítéséről szóló könyve megrendelhető a M. K. kiadóhivatalánál 25 lej beküldése mellett.
Szerk.

Jubileumi torta.

30 dg hideg folyóméz, 20 dg őrölt dió, 18 dg liszt, 9 tojássárga, kevés citromhéj és vanília, kis késhegynyi szódabikarbóna tejben. A mézet, diót, a 9 tojás sárgáját habosra keverjük, belekeverjük az oldott szódát, a 9 fehérjéből jó kemény habot, ezzel egyidejűleg a lisztet s csendes tűznél kisütjük. Ha állásban a torta megkeményednék, lapjára 3—4-be vágjuk éles késsel és édes tejszint barackkizzel habosra keverve megkenjük lapokat. Egy-két órai állás után kitűnő.

Mézes apróságok.

1 kg sima 0-ás liszt, 65 dg forró méz, 12 dg porcukor, 6 egész tojás, 3 kis kanál fahéj, 12 dg zsir vagy vaj, 2 kávéskanál szódabikarbóna tejben. Ezeket jól összegyurjuk, a gyúráshoz még használhatunk lisztet, hogy kellő kemény legyen. 3—4 órán át, vagy másnapig pihentetjük. Aztán kinyújtva, apró formákkal kimetsszük, félvert tojással megkenjük, cukorral elegyített aprított mandulával meghintjük, vagy egy-egy félmandulát rakunk rá s megkent sütőbádagon, nem túlhevésű sütőben megsütjük.

Apróhirdetések.

Eladó méhek, méz és lép. Cím: Szabó Miklós Cara, jud. Cluj. 16

Eladó Kolozsvárt a Dónát-nton, az autóbusz-végállomás közelében 3 és fél hold fiatal gyümölcsös kerti házzal, kamarákkal, a Szamoshoz külön lejáróval és 10 méter kiépített Szamos-parti fürdővel. Érdeklődni lehet dr. Asztalos Sándor ügyvédnél, Cluj-Kolozsvár, Cal. Regele Ferdinand 7., II. em. Telefon 14-84. (5785)

Egyleti élet.

KÖZGYÜLÉSI MEGHÍVÓ.

Az Erdélyrészi Méhész Egyesület 1940 évi február hó 20-án, kedden, délután 4 órakor az EME új helyiségében, Kolozsvárt, Strada Regală (volt Majális-utca) 16. szám alatt rendes évi közgyűlést tart, amelyre az egyesület Tisztelt Tagjait ezúton meghívja

Kolozsvárt, 1939. december 15.

Az EME Elnöksége.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. Jelentés az EME 1939. évi működéséről.
3. Jelentés az 1939. évi zárószámadásokról és ezzel kapcsolatban az 1940. évi költségvetés előterjesztése.
4. Az őszi 60 éves jubileumi ünnepségek előkészítése.
5. Esetleges indítványok.

Az E. M. E. igazgatóválasztmányának ülése.

Szokatlan élénkséggel és érdeklődés mellett folyt le az E. M. E. dec. 12-i választmányi ülése. Erre az az örömnép adott okot, hogy az E. M. E. elérte fennállásának 60-ik évét és a választmány minden egyes jelenvolt tagja a maga ünnepének érezte, vagyis a mi ünnepünknek, erdélyi magyar méhészek ünnepének. — A választmány ez alkalomkor méltó határozatokat is hozott a 60 éves múlt megünneplésére.

A választmány Pohl Béla elnökletele alatt először a földművelésügyi minisztérium leiratát tárgyalta, melyben közli, hogy a jogi személyekről szóló törvény alapján Szakmai Szervezeti Hivatalt létesített a minisztérium

kebelében, amely a jövőben a minisztérium felügyeleti jogát fogja gyakorolni az egyesületek, így az E. M. E. felett is. A Hivatal által küldött 12 pontból álló kérdőívet az egyesület megfelelően kitöltve felterjesztette.

Ezután foglalkozott az igazgató választmány az E. M. E. 60 éves fennállása alkalmából rendezendő jubiláris ünnepségek kérdésével és egyhangú lelkesedéssel kimondotta, hogy javaslatot terjeszt az 1940. évi rendes közgyűlés elé az egyesület 60 éves fennállásának megünneplésére vonatkozólag. Javasolja az igazgatóválasztmány, hogy az egyesület az 1940. év őszi Kolozsvárt díszközgyűlés keretében üljön meg 60 éves fennállásának emlékünnepe. Ez alkalomból rendezzen méhészeti kiállítást kibővítve kertészeti, háziipari, turisztikai, képzőművészeti stb. csoportokkal; rendezzen továbbá méhészeti kongresszust, arra hívjon meg külföldi szakelőadókat is; kérje fel az E. M. G. E.-t a kertészeti és háziipari kiállítás támogatása érdekében, az Erdélyi Múzeum-Egyletet kérje fel, hogy 1940. évi vándorgyűlését Kolozsvárt, a kiállítás tartama alatt rendezze, keresse meg a Dalos-Szövetséget hangverseny rendezése céljából; az Erdélyi Kárpát Egyletet turista kirándulások rendezése céljából, rendezzen az egylet az őszi folyamán is egy méhészeti tanfolyamot stb. — Az egyhangú lelkesedéssel hozott határozat kapcsán elhatározta az egyesület, hogy felkéri minden egyes tagját, hogy az egyesületi élet szempontjából oly nevezetes és nagyjelentőségű ünnepségen és kiállításon ve-

gyen részt. Az igazgatóválasztmány az 1940. évet taggyűjtő propagandára is felhasználni óhajtván, felkéri az EME. összes tagjait, hogy ebben az egyetlen segítségére lenni szíveskedjék mindnyájunk érdekében.

Az igazgatóválasztmány az E. M. E. rendes évi közgyűlésének idejét 1940 febr. 20-án d. u. 5 órára tűzte ki. Az őszi díszközgyűlés pontos idejét később fogja megállapítani az Elnökség.

Több kisebb keblbi ügy elintézése után 8 új tagot vett fel a választmány és törölte a tagok sorából azokat, akik korábban vállalt kötelezettségüknek nem feleltek meg.

Nagy Miklós

50%-os vasuti kedvezmény az E. M. E. közgyűlésére.

Az E. M. E. közgyűlését az egyesület az 1940. évben az Erdélyi Gazdasági Egylet által Kolozsvárott, február 17—21. napjain rendezendő vetőmagkiállítás idejére tette, azért hogy az E. M. E. közgyűlésére érkező méhésztársak kihasználhassák a kiállítás vasuti kedvezményeit és így minél nagyobb számban jelenhessenek meg a közgyűlésen. A kedvezmény megadásáról mindig az utolsó napokban érkezik meg az értesítés, amelyről az egyesület az érdekelteket a napilapok útján fogja értesíteni. A kedvezmény igénybevételének módja: Kolozsvárra való utazás alkalmával egész jegy váltandó, a jegy megőrzendő és a visszautazáskor a kiállítás belépőjegyével együtt való felmutatása esetén, visszafelé ingyen, vagy 50%-os kedvezménnyel lehet utazni. A kedvezmény február 15—23. közötti időben öt nap tartamára érvényes. Az érdeklődőknek készséggel nyújt bővebb felvilágosítást az E. M. E. elnöksége.

Különfélék.

Közölje az E. M. E.-vel minden tagtársunk összes méhész ismerőseinek címét. Akik nem tagjai az egyesületnek, azok részére tagsági nyilatkozatot és a Méhészeti Közönlönyből mutatószámot küldünk!

Január hó 1-én esedékessé válnak a naptári év szerint fizetendő EME tagdíjak. Az EME tagdíja egy évre 100 lej. Kérjük egyidejűleg az esetleges hátralékok szíves beküldését is!

Az egyleti kis- és nagy kaptár műhelyrajza, a kaptár természetes nagyságában megrendelhető az E. M. E.-nél Cluj, Str. Regalá, volt Majális-utca 16. sz. — A kiskaptár rajza három iven 75 lej, a nagy kaptár két iven 50 lej. A rajzok ára a megrendeléssel egyidejűleg beküldendő.

Házi mézestészták készítése című, Kremnitzkyné Fröhlich Ilona E.M.E. igazgatóválasztmányi tag tollából bővített kiadásban megjelent füzet kapható az E.M.E. titkári hivatalában (Cluj, Str. Regalá 16.). A füzet ára darabonként 25 L. Póstán való küldés esetén 26 lej póstai portó is. Ajánlottan küldve 36 lej.

Méz- és viasz-árak Cluj-Kolozsvár környékén a méz ára nagyban 40—45 lej, kicsinyben 46—60 lej a viasz ára 140—200 lej. A múlt év 240—260 lej. — A viaszt 25—30% ellenében dolgozzák fel műlépnek.

Valló—Török: A méhtenyésztés vezérfonala című méhészeti szakkönyv megrendelhető az EME titkári hivatala útján, 30 lej beküldése ellenében. Portódíj 13 lej.